Haarlem

Retouradres Postbus 511, 2003PB Haarlem

Raadsfractie Trots Haarlem
t.a.v. de heer S. van den Raadt

Datum	6 juni 2016
Ons kenmerk	2016/248502
Contactpersoon	E.J. Terpstra
Doorkiesnummer	0235113009
E-mail	ejterpstra@haarlem.nl
Onderwerp	Beantwoording vragen ex artikel 38 RvO inzake VNG in het algemeen en het VNG-standpunt over de Wet open overheid in het bijzonder

Geachte heer Van den Raadt,

Op 18 mei 2016 ontvingen wij uw vragen ex art. 38 RvO inzake de VNG in het algemeen en het VNG-standpunt over de Wet open overheid in het bijzonder. Met deze brief geven wij antwoord op uw vragen. Hieronder is uw vraag steeds cursief weergegeven waarna het antwoord van het college volgt. Voor een compleet beeld van de context voegen wij, eveneens in cursief, uw inleidende teksten bij de beantwoording van uw vragen.

Toelichting bij de vragen:
In Vrij Nederland d.d. 22 april 2016 valt te lezen dat de VNG namens Nederlandse gemeenten een flinke lobby voerde tégen de Wet open overheid, maar dat deze lobby in de Tweede Kamer een "smadelijke" nederlaag heeft geleden. De VNG is nu van plan om actief bij de Eerste Kamer te gaan lobbyen tegen het wetsvoorstel. De VNG is géén (zelfstandig) bestuursorgaan, maar een privaatrechtelijke organisatie (vereniging). Tegelijkertijd treedt de VNG regelmatig op Wals ware zij met openbaar gezag bekleed, bijvoorbeeld door te spreken "namens de gemeenten[1]", hetgeen vragen oproept omtrent de democratische legitimatie van uitspraken van de VNG. Zo stelt de VNG op haar website bijvoorbeeld het volgende: "Gemeenten willen actief werken aan meer transparantie, maar daarvoor is nodig dat er een einde komt aan het misbruik van de huidige Wob". Deze uitspraak over het misbruik van de huidige Wob is echter zéér discutabel, omdat gemeenten vaak onterecht klagen over misbruik van de Wob en omdat –nota

[1] *"Gemeenten willen actief werken aan meer transparantie, maar daarvoor is nodig dat er een einde komt aan het misbruik van de huidige Wob", zegt de VNG op haar website. Bron: https://vng.nl/onderwerpenindex/recht/wet-openbaarheid-van-bestuur/nieuws/tweede-kamer-stemt-in-met-wet-open-overheid-vng-reactie*

bene- gemeenten zichzelf ook heel goed als misbruiker van de Wob zouden kunnen zien[2].
Daarnaast ben ik van mening dat de Wet open overheid een uitstekend uitvoerbare wet is, die de openbaarheid en transparantie van bestuur ten goede zal komen. Het is dan wat wonderlijk als een privaatrechtelijke organisatie zich ondertussen zo nadrukkelijk met een principiële kwestie in een democratisch proces bezighoudt door tégen een wet te lobbyen, terwijl bij mijn weten nimmer een besluit van de gemeenteraad van Haarlem met die strekking, te weten tégen invoering van de Wet open overheid, is genomen.

Naar aanleiding hiervan wil ik artikel 38 vragen stellen en graag van het college het volgende weten:

Vragen aan het college:

1. *Is het college bekend met het desbetreffende artikel*[3] *in Vrij Nederland?*

   Het college is bekend met genoemd artikel.

2. *Klopt het dat de VNG namens alle Nederlandse gemeenten een lobby voert tegen de Wet open overheid?*

   Het college meent dat het artikel onvoldoende recht doet aan de feitelijke situatie, mede door de aangezette woordkeuze.

3. *Waarom voert de VNG deze lobby tegen de Wet open overheid?*

   De VNG onderschrijft het doel van een open overheid, maar vraagt bij de wetgever aandacht voor aspecten die met uitvoerbaarheid van de Wet open overheid (Woo) te maken hebben. De VNG acht de Woo in de voorgestelde vorm onvoldoende geschikt voor actieve openbaarmaking.

4. *Wat vindt het college van die lobbyactiviteiten tegen de Wet open overheid?*

   Het college acht het in het belang van gemeenten dat de VNG bij de wetgever aandacht vraagt voor de uitvoerbaarheid van nieuwe wetgeving. Het college is met de VNG voorstander van een optimaal open overheid.

5. *Doet de VNG die lobbyactiviteiten tegen de Wet open overheid ook namens de gemeente Haarlem en/of is het college op één of andere manier inhoudelijk betrokken (geweest) bij deze lobbywerkzaamheden van de*

---

[2] *Lees hier bijvoorbeeld waarom gemeenten onterecht klagen over het veronderstelde misbruik van de Wob en waarom juist gemeentelijke overheden zichzelf als misbruikers van de Wob moeten zien: http://bigwobber.nl/2013/11/17/feiten-over-wob-misbruik/*
[3] *Artikel Vrij Nederland d.d. 22 april 2016: https://www.vn.nl/hoe-de-machtigste-lobby-deze-week-een-smadelijke-nederlaag-leed/*

VNG? Zo nee, wat vindt het college in dit verband van deze lobbyactiviteiten van de VNG tegen de Wet open overheid?

Een concept VNG-standpunt over een wetgevingsdossier wordt besproken in de commissie die over dat dossier gaat. In het geval van de Woo is dat de VNG-commissie Bestuur en Veiligheid. De vertegenwoordiger vanuit de commissie stelt het advies van de commissie in de Bestuursvergadering van de VNG aan de orde, waarna het Bestuur een besluit neemt over de te volgen strategie. Een individuele gemeente heeft hierin geen directe rol. Deze procedure is ook gevolgd met betrekking tot het VNG-standpunt over de Woo. Het staat individuele gemeenten vrij afwijkend te communiceren over een bepaald thema of dossier. Gelet op onze antwoorden op de vragen 3 en 4 ziet het college daar met betrekking tot de Woo geen aanleiding toe.

Een ledenraadpleging van de VNG –na inhoudelijke besluitvorming in de gemeenteraden- is wat mij betreft een absoluut minimumvereiste voor inhoudelijke standpunten en/of activiteiten van de VNG "namens" gemeenten. Als de VNG heeft gemeend namens alle gemeenten tégen de Wet open overheid te kunnen lobbyen, zonder dat daar op enig moment ook maar enig mandaat voor is verleend, dan is het optreden van de VNG een ondermijning van het democratisch proces.

6. *Indien het antwoord op vraag 5 ontkennend luidt, neemt het college dan per direct publiekelijk afstand van de lobbywerkzaamheden van de VNG tegen de Wet open overheid en is het college bereid om de Tweede Kamer hiervan formeel op de hoogte te stellen?*

   Gelet op de antwoorden op de vragen 3 tot met 5 ziet het college hier geen aanleiding toe.

7. *Indien het antwoord op vraag 5 bevestigend luidt, heeft het college van B&W van de gemeente Haarlem daar dan bewust en/of expliciet of uitdrukkelijk mee ingestemd? Zo ja, op welk moment en waarom?*

   Het college verwijst hiervoor naar de in het antwoord op vraag 5 geschetste context.

8. *Indien het college van B&W inhoudelijk betrokken is (geweest) bij de lobbywerkzaamheden van de VNG tegen de Wet open overheid en hier bewust en/of expliciet of uitdrukkelijk mee heeft ingestemd, waarom heeft het college van B&W dan gemeend dit op zo'n belangrijk principieel punt te kunnen doen zonder daarbij de raad van de gemeente Haarlem te betrekken? Is het college bereid om e.e.a. alsnog aan de raad van de gemeente Haarlem voor te leggen, zodat de raad zich inhoudelijk een oordeel kan vormen over de Wet open overheid?*

   Het college verwijst hiervoor naar de in het antwoord op vraag 5 geschetste context.

9. *Is het college van B&W het met mij eens dat het fenomeen "ledenvergadering of -raadpleging van de VNG" de staatsrechtelijke positie van de gekozen gemeenteraden niet kan en mag aantasten of vervangen? Als het college dit niet met mij eens is, waarom is het college dan van mening dat dit wél kan?*

   Ja.

10. *Indien het antwoord op vraag 5 bevestigend luidt, welke mogelijkheden zou de raad van de gemeente Haarlem hebben gehad om de lobbyactiviteiten van de VNG tegen de Wet open overheid te voorkomen, dan wel te bewerkstelligen dat de VNG vóór de Wet open overheid zou zijn gaan lobbyen?*

    Het staat ook de raad vrij afwijkend van het VNG-standpunt te communiceren over een bepaald thema of dossier.

11. *Wat vindt het college van B&W in zijn algemeenheid van de democratische legitimatie van lobbyactiviteiten van de VNG, ook op andere beleidsterreinen, bijvoorbeeld als het gaat om veiligheidsbeleid[4], energiebeleid en asielbeleid? Wat ziet het college als beperkende factoren en voorwaarden voor lobbyactiviteiten van de VNG, bezien in het licht van de lokale autonomie van gemeenten en de rol van de gemeenteraad hierin?*

    Het college verwijst hiervoor naar de in het antwoord op vraag 5 geschetste context. Het college meent dat de lokale autonomie van gemeenten hiermee niet wordt aangetast.

    De VNG is zoals gezegd geen (zelfstandig) bestuursorgaan[5], maar een vereniging, d.w.z. een privaatrechtelijke organisatie.

12. *Is het college van mening dat een ledenraadpleging van de VNG voldoende democratische legitimatie geeft –of heeft gegeven- aan (voormalige) lobbyactiviteiten van de VNG?*

    Ja.

13. *Is het college van mening dat een ledenraadpleging van de VNG voldoende democratische legitimatie geeft –of heeft gegeven- aan de akkoorden die de*

---

[4] *Zie bijvoorbeeld:* http://www.ad.nl/ad/nl/1012/Nederland/article/detail/4023498/2015/05/15/Gemeenten-willen-verkeersboetes-zelf-innen.dhtml *en* https://vng.nl/onderwerpenindex/milieu-en-mobiliteit/mobiliteitsbeleid/nieuws/geef-boas-openbare-ruimte-meer-bevoegdheden

[5] *Dit is zelfs door de rechter bevestigd. De VNG is op geen enkele manier een (zelfstandig) bestuursorgaan:* https://www.raadvanstate.nl/uitspraken/zoeken-in-uitspraken/tekst-uitspraak.html?id=55925

Haarlem

2016/248502
5

VNG "namens" gemeenten sluit, zoals bijvoorbeeld het Energieakkoord, het Bestuursakkoord Verhoogde Asielinstroom en –recentelijk- het Uitwerkingsakkoord Verhoogde Asielinstroom?

Ja.

14. *Is het college van B&W bereid om de lobbyactiviteiten tegen de Wet open overheid aan de orde te stellen bij de VNG, teneinde:*
a) duidelijkheid te verkrijgen op basis van welk mandaat de VNG van mening is dat zij dit kunnen doen;
b) te (helpen) bewerkstelligen dat de VNG de lobby tegen de Wet open overheid zo snel mogelijk staakt?
Zo ja, hoe en wanneer?

    Gelet op de antwoorden op de vragen 3 tot en met 5 ziet het college hier geen aanleiding toe.

15. *Is het college van B&W bereid om in algemene zin mijn zorgen over de democratische legitimatie van het handelen (o.a. de lobbyactiviteiten) van de VNG, alsmede de uitspraken van de VNG "namens gemeenten", onder de aandacht van de VNG te brengen, en zo ja, hoe en wanneer?*

    Gelet op het antwoord op vraag 5 ziet het college hier geen aanleiding toe.

Hoogachtend,

Het college van burgemeester en wethouders,

de secretaris, de burgemeester,

J. Scholten ba mr. B.B. Schneiders